

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – selvitys kunnanvaltuutostolle (27.11.2024/90 §)

Kasvatus- ja opetuslautakunta 9.12.2025

Sisältö

1. Aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvä ohjaus

2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavat

- Lempäälässä
- Esimerkkejä Pirkanmaalta

3. Benchmarking -haastattelujen opit monituottajamalliin liittyen: Ylöjärvi, Hämeenlinna ja Oulu

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden osallistaminen

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet

6. Harrastava iltapäivätoiminta - monituottajamallin pilotointi

- Mitä malli tarkoittaa?
- Mitä mallilla tavoitellaan?
- Miten mallin perustuva toiminta voidaan järjestää?
- Esimerkkilaskelma henkilöstötarpeesta ja -kuluista

7. Jatkosuunnitelma: Harrastava iltapäivätoiminta -pilotti

1. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen liittyvä ohjaus

- Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien oppilaskohtaisen tuen oppilaille. Kunnat päättävät toiminnan järjestämisestä ja sen laajuudesta (ei ole velvollisuutta järjestää toimintaa).
- Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai se voi hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunta voi myös hankkia palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palvelujen tuottajalle.
- Esiopetus järjestetään kunnan päätöksen mukaisesti päiväkodissa, koulussa tai muussa soveltuvassa paikassa. Lempäälässä esiopetus järjestetään kouluilla. Esioppilaat ovat varhaiskasvatusikäisiä ja heille on lain mukaan järjestettävä esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta.
- Lempäälässä huoltajilla on mahdollisuus valita esioppilaalleen täydentäväksi toiminnaksi joko kouluilla järjestettävä aamu- ja iltapäivätoiminta tai varhaiskasvatuslain mukainen varhaiskasvatus, jolloin kunta järjestää kuljetuksen päiväkodin ja koulun välillä.

[apip-toimintasuunnitelma-1.8.2025.pdf](#)

2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämistavat

Lempäälässä

- Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 10 koululla
 - Esioppilaille, 265 lasta
 - 1.-2.-luokkalaisille, 315 lasta
- Toiminta-ajat:
 - Esioppilaille isoilla kouluilla klo 6.30-17.00
 - Kaikille muille klo 7.00-17.00
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan työaika on 38,25 h/vk (7 h 39 min/pv)
- Ohjaajat työskentelevät apip-toiminnan lisäksi oppitunneilla lasten tukena (kustannustenjako isot koulut 56% apip, 44% opetus, kyläkoulut 50 %-50%)

Apip-ohjaajat toimintavuonna 2025-2026

Vakituisia ohjaajia	44
Määräaikaisia ohjaajia	8
Tukivakanssilla olevan sijainen	1
Koulun puolella työskentelevät, joilla sijainen	4
Perhevapaan sijainen	1
Avoimilla vakansseilla työskenteleviä	8

Esimerkkejä Pirkanmaalta

	Ap	Ip	Klo	Kuka järjestää
Tampere	-	X	12.00-17.00	Kaupunki ja palveluntuottajat (Srk, NMKY/YMCA)
Nokia	-	X	Klo 16.30 saakka	Kaupunki ja palveluntuottajat (Bc Nokia, FC Nokia)
Ylöjärvi	-	X	Klo 17.00 saakka	Kaupunki ja palveluntuottajat (Srk, YMCA)
Kangasala	-	X	12.00-16.00	Kaupunki ja palveluntuottajat (KU -68, YMCA)
Akaa	X	X	7.00-16.30	Kaupunki
Valkea-koski	X*	X	6.30-16.00	Kaupunki *Aamutoimintaa osassa kouluista

3. Benchmarking -haastattelujen opit monituottajamalliin liittyen

Selvityksen aikana tehtiin benchmarking -haastatteluja. Verrokkina olivat Ylöjärvi, Hämeenlinna ja Oulu, sillä heillä on runsaasti kokemusta monituottajamallista. Tavoitteena oli erityisesti kuulla siitä, mitkä ovat olleet eri toimijoita yhdistäviä, toimivia käytänteitä, ja onko monituottajamallissa ollut haasteita. Tälle dialle on koottu keskeiset nostot haastatteluista. Tarkempi haastattelukoonti löytyy liitteestä.

- Kilpailutuksen perusteena on käytetty esim. ryhmäkohtaista hintaa (70%) ja laatupisteitä (30%).
- Käytössä on erilaisia sopimusmalleja; määräaikainen 2 v. tai toistaiseksi voimassa oleva.
- Toiminnan tavoitteet ja sisällöt tulevat apip-toiminnan perusteista ja toimintasuunnitelmasta.
- Tilat toiminnalle kouluilta, nuorisotiloilta tai seurakunnalta.
- Kaupunki vastaa toimintaan hakemisesta, tiedottamisesta ja muodostaa ryhmät. Myös lomakkeet tulevat kaupungilta.
- Palveluntuottaja vastaa henkilöstönsä rekrytoinnista ja perehdyttämisestä sekä järjestää sijaiset.

- Kaupunki valvoo toimintaa ja toteuttaa asiakaskyselyt.
- Palveluntuottajilla on nimetyt yhteyshenkilöt ja ohjaustapaamisia kaupungin kanssa.
- Laskutuskäytänteissä on eroja, mutta käytössä on samat hinnat ja laskutusohjeet.
- Palveluntuottajilla on käytössä vaihtelevasti eri järjestelmiä (esim. Päikky, Wilma tai Teams), jotka kaupunki on kustantanut.
- Palveluntuottajia on velvoitettu hankkimaan ohjaajille puhelimet.
- Haasteita on ollut erityisesti työntekijöiden rekrytoinnissa (jos vain ip-toimintaa), mutta jonkin verran myös toiminnan laadussa ja tiedonkulussa.

” Toivomme, että lapsi tulee nähdä ja kuulla joka päivä. Toivomme lempeää kohtaamista ja turvallista toimintaympäristöä.”

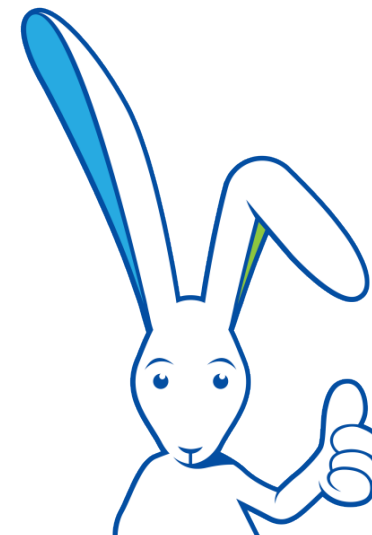
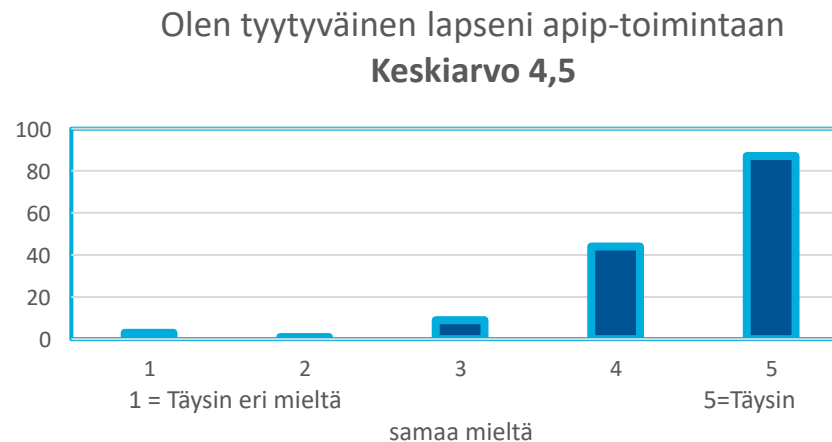
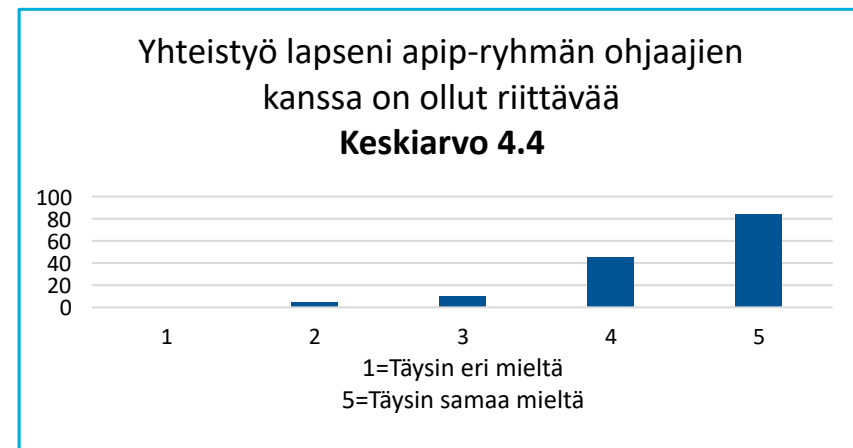
4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden osallistaminen (1/2)

Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakaskysely toteutettiin keväällä 2025. Kysely oli tavallista laajempi, sillä halusimme selvittää, mikä toiminnassa on kaikista tärkeintä asiakkaille (prioriteettijärjestys). Kyselyyn vastasi 144 huoltajaa vastausprosentin ollessa 24,9 %.

Kaikista tärkeimmiksi nousivat seuraavat näkökulmat:

1. Toiminta järjestetään omalla koululla tai oman koulun välittömässä läheisyydessä
2. Riittävän laajat aukioloajat (sekä ap- että ip-toiminta)
3. Tutut ohjaajat
4. Kaverisuhteet

4. Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaiden osallistaminen (2/2)

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet

Järjestäjä	Vahvuudet	Heikkoudet	Huomioita
Kunta	- Tuttu ja turvallinen palvelu - Tarjoaa kasvun ja oppimisen tuen jatkumon - Paljon kokemusta - Toimintavarma ja tasainen laatu	- Kuntalaiset ovat tottuneet varsin laajaan palvelutasoon - Hintava tapa järjestää palvelua	- Toimintaa on suhteuttava lasten määrän muutoksiin - Laaja toiminta-aika sitoo paljon henkilöstöä
Kunta + seurakunta	Tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa kunnan ja seurakunnan välistä yhteistyötä	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Seurakunnan toiminta on vakaumuksellista, mikä vaikuttaa toiminnan sisältöihin, ja rajoittaa mahdollisesti osallistuvia perheitä	- Toimintaa voi toteuttaa seurakunnan tiloissa - Huoltajilla tulisi olla mahdollisuus valita toiminta, jossa ei ole ristiriitoja perheen uskonnollisen tai muun katsomuksellisen vakaumuksen kanssa
Kunta + järjestö/seura	- Edistää kunnan ja järjestön/seuran yhteistyötä - Järjestöillä/seuroilla on erityisosaamista ja kohdennettuja sisältöjä	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tiloja
Kunta + kyläyhteisöt	- Aktivoi kyliä löytämään omia ratkaisuja ja kantamaan yhteisvastuuta - Malli on joustava suhteessa perheiden erilaisiin tarpeisiin	- Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tiloja kyläkouluilta

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaihtoehtoiset järjestämistavat – vahvuudet ja heikkoudet

Järjestäjä	Vahvuudet	Heikkoudet	Huomioita
Kunta + yksityinen palveluntuottaja	- Vahvistaa kunnan ja yritysten välistä yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä - Tarjoaa molemmille mahdollisuuden brändin vahvistamiseen - Mahdollistaa monipuoliset toiminnan sisällöt	- Kasvun ja oppimisen tuen jatkumosta huolehtiminen vaatii tiivistä yhteistyötä ja uudenlaista toimintakulttuuria - Toimintavarmuus - Laadun tasaisuus	Kunta voi tarjota tilan koululta
Kunta + perhepäivähoitajat	- Tukee kunnan yritystoimintaa - Tarjoaa kodinomaisen vaihtoehdon hoidolle	- Ryhmäkoko on määritelty laissa 4 + 1, eikä se jousta - Toiminta-aika on klo 7:30-16:30 (työpäivä voi olla max 9h), eikä se jousta * Lakisääteiset mitoitukset koskevat myös yksityisiä perhepäivähoitajia	Tämä vaihtoehto ei ole käytettävissä aamu- tai iltapäivätoimintaa korvaamaan

6. Harrastava iltapäivätoiminta - monituottajamallin pilotointi

Mitä monituottajamallilla tarkoitetaan?

Monituottajamallissa palveluita tuotetaan erilaisten toimijoiden, kuten yksityisen ja julkisen sektorin, yhteistyönä tavoitteena kustannustehokkuus ja laadukkaiden palveluiden varmistaminen. Mallissa pyritään hyödyntämään eri sektoreiden erityisosaamista ja kannustimia yhdistämällä ne tehokkaasti yhteisen asiakkaan tai palveluntarpeen pohjalta. Mallin yleisesti mainittuja piirteitä ovat:

- Monipuolinen tuotanto
- Yhteistyö ja kumppanuus
- Osaamisten yhdistäminen
- Kustannustehokkuus
- Asiakaslähtöisyys

Saikantalon aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta keskeisiksi piirteiksi voidaan lukea myös yhteisöllisyyden vahvistaminen, uudet palveluinnovaatiot sekä toiminnan myönteinen vaikutus kunnan brändiin ja vetovoimaan.

Mitä monituottajamallilla voidaan saavuttaa?

Asiakas

- Toiminta tarjoaa lapsille kynnyksettömän mahdollisuuden harrastaa koulupäivän jälkeen, eikä vanhempien tarvitse kuljettaa heitä harrastuksiin.
- Toiminta tarjoaa lapsille mahdollisuuden mielekkääseen tekemiseen, uuden oppimiseen sekä kaveritaitojen harjoitteluun.
- Toiminta tarjoaa lapsille harrastusmaistiaisja ja mahdollistaa oman kiinnostuksen kohteen löytämisen.
- Toiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tarjoaa monipuolista yhdessä tekemistä koulun sisä- ja ulkotiloissa sekä lähipuistossa.

Kunta

- Toiminta on kustannustehokasta, asiakaslähtöistä, helposti saatavilla, yhdenvertaista ja vaikuttavaa.
- Toiminta mahdollista osaamisen yhdistämisen, joka tuo iltapäiviin monipuolisia sisältöjä tarjolle.

- Toiminta tukee lasten ja perheiden arkea ja hyvinvointia.
- Toiminta tuo lapset tasa-arvoiseen asemaan, huomioiden erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat perheet, joiden vanhemmilla ei ole mahdollista kuljettaa lapsia harrastuksiin tai taloudellinen tilanne ei salli harrastamista.
- Toiminta mahdollistaa uudet palveluinnovaatiot ja -kokeilut sekä yhdessä oppimisen.

Ostopalvelukumppani

- Toiminta tuo palveluntarjoajalle työtä.
- Toiminta lisää palveluntarjoajan tunnettavuutta asiakaskentässä.
- Toiminta tuo palveluntarjoajalle mahdollisuuden tuoda esille omaa erityisosaamista.
- Toiminta tarjoaa tilaisuuden kumppanuudessa tapahtuvaan kehittämiseen yhdessä kunnan kanssa.
- Kumppanuus vahvistaa palveluntarjoajan brändiä.

Miten malliin perustuva toiminta voidaan järjestää?

- Kunta päättää toiminnan järjestämisestä yhteistyössä ostopalvelukumppanin/-kumppaneiden kanssa ja toiminta perustuu näiden väliseen sopimukseen. Sopimuksen taustalla on kunnan toiminnalle määrittelemät kriteerit.
- Kuntaa vastaa palvelukokonaisuuden ohjauksesta, laadusta ja kehittämisestä. Palveluntarjoaja vastaa toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä kehittämisestä yhteistyössä kunnan kanssa.
- Kunta laskuttaa toimintaan liittyvät maksut toimintasuunnitelmassa vahvistettujen maksujen mukaisesti (muutos ei näy asiakkaille).
- Toiminta on tarkoitettu aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakkaille.
- Toiminta-aika on koulupäivinä klo 14-17.
- Toimintaa toteutetaan Saikantalon sisä- ja ulkotiloissa sekä lähellä sijaitsevassa puistossa.
- Henkilöstön saatavuuden ja toiminnan monipuolisen sisällön turvaamiseksi voidaan tehdä sopimus useamman palveluntarjoajan kanssa, ja toteuttaa lukuvuoden aikana useampia kerhojaksoja, joiden sisällölliset painopisteet vaihtelevat (liikunta, taide, musiikki jne.).

Esimerkkilaskelma, jos harrastava iltapäivätoiminta on tarjolla 1.-2. -luokkalaisille klo 14-17

- Jos harrastava ip-toiminta järjestetään vain koululaisille, oppilasennusteen mukaan lukuvuoden 2026-2027 toimintaan voidaan odottaa n. 34 oppilasta.
- Tällöin laskennallinen ohjaajatarve on 3 ohjaajaa (riippuen lasten tuentarpeista).
- Kerhotoiminta kannattaa sijoittaa klo 14-17 välille, välipalan jälkeen, sillä harvat lapset jaksavat ohjattua toimintaa koko iltapäivän ja lasten palautteissa vapaa leikki on ollut aina korkealla sijalla.
- Tällöin koululaisten apip-toiminnan ohjaajat tekevät aamuvuoron välipalaan asti. Työaika sisältää oppitunneilla työskentelyä.
- Välipalan yhteydessä työvuorot menevät hieman päällekkäin, joka mahdollistaa kuulumisten vaihdon (kasvun ja oppimisen tuen jatkumo).
- Ostopalvelun tuottajat ovat todennäköisesti samoja kuin Harrastava koululainen kerhoissa tai ainakin tietoisia kerho-ohjaajien palkkioista. Siksi tuntihintojen tulee olla lähellä toisiaan.

Vertailua:
Harrastava koululainen
kerhojen ohjaajille
maksetaan
60 €/h + alv

* Koko vuoden hinnan saa kertomalla iltapäivän hinnan koulupäivien määrällä 188.

	Oma toiminta		Ostopalvelu	
Klo	Apip-ohjaajien määrä	Tuntihinta 26,20 €	Kerho-ohjaajien määrä	Tuntihinta 50 € + alv 25,5%
14-15	3	78,60	3	188
15-16	2	52,40	2	125,5
16-17	1	26,20	1	62,75
Yhteensä		157,20		376,25

7. Jatkosuunnitelma: Harrastava iltapäivätoiminta -pilotti

1. Tammikuussa 2026 järjestetään infotilaisuus, johon kutsutaan laajasti yksityisiä palveluntuottajia sekä seura- ja yhdistystoimijoita. Infokutsut jaetaan kohdennetulla viestinnällä sähköpostitse sekä kunnan virallisilla kanavilla. Tilaisuudessa esitellään kerhotoiminnan kriteerit.
2. Neuvotteluja jatketaan kiinnostuksen ilmaisseiden toimijoiden kanssa.
3. Monituottajamalliin liittyvä sopimus voi syntyä useamman toimijan kanssa, jolla turvataan henkilöstön saatavuus ja monipuoliset kerhosisällöt.
4. Toiminta aloitetaan koulutyön käynnistyessä Saikantalossa 17.8.2026 ja jatketaan lukuvuoden ajan.
5. Toimintaa seurataan aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjausryhmässä ja siitä raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.
6. Toimintaa arvioidaan pilottivuoden lopussa asiakaskyselyillä ja vaikutusten arvioinnilla, joiden pohjalta päätetään jatkosta.

Liitteet

1. Harrastavan koululaisen harrasteryhmät - tarjouspyyntö 2025

Toimitettu lautakunnalle

2. Sopimus harrastustoiminnan toteuttamisesta

Toimitettu lautakunnalle

3. Koontitaulukko benchmarking –haastatteluista

Pykälän liitteenä

